

SODOR VONAL

AZ ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG LAPJA
VI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM 2023. SZEPTEMBER

RÉVKOMÁROMTÓL
SIÓFOKIG –
HAJÓSZÁLLÍTÁS

HETVEN ÉVES
AZ EGYSÉGES
VÍZÜGYI SZOLGÁLAT

DUNA-NAP – ÉS TE,
HOGY ÉREZTED MAGAD?

Illés Lajos: „Mindig bennem volt, hogy újítsak,
többet csináljak, mint amivel megbíznak.”

KEDVES KOLLÉGÁK, OLVASÓK!

Kihívásokkal teli időket élünk. Világjárvány, háború a szomszédban és ezek együtt – sok egyéb tényező mellett – a gazdasági viszonyokat is megborították. Ami biztos jelenleg, az a változás, és ez a vízgazdálkodásra is igaz.

Nem egyszerű ma vízügyesnek lenni. Azt hiszem, már tágabb berkekben sincs vita arról, hogy a klímaváltozás létezik és történik. Ha hihetünk a prognózisoknak, akkor sűrűbben lesz nagyon sok és tartósabban lesz kevés víz, így nem véletlen és jogos társadalmi elvárás a várható helyzethez való alkalmazkodóképességünk növelése.

A szűkebb szakágamban, a – kissé elhanyagolt – folyógazdálkodásban is sok szó esik manapság az alkalmazkodásról. Nehéz kérdés: egyesek szerint szabályozták már, amit szabályozni kellett, hozzányúlni meg nehéz és drága, csak hogy a dinamikus vízkészletünk érdemi része a folyóinkban van. Tudták ezt elődeink is, ezért látható, hogy minden vízgazdálkodási rendszer elején, közben vagy a végén van egy folyó, amelynek a szerepe – és így annak változása is – minden rendszerelemre hatással van. A népszerű kritika szerint le tudjuk vezetni, de a jelenleginél nagyobb mértékben kellene tudnunk tározni nehezebb időkre. Biztosítani kell az ivó-, mezőgazdasági- és ipari vízigények ellátását kisvizeknél, pótolni a talajvizet, valamint ott a hajózás és a fel-fel merülő vízenergia-hasznosítás kérdése is. Mindezt úgy, hogy a környezetünk és természeti értékeink a lehető legkevésbé sérüljenek. Ez a feladatok általánosabb része, melyek mellett időről időre felmerülnek speciális kihívások (például biztosítsuk a hajózási feltételeket egy csatornán olyan hajóknak, melyek egy „picit” nagyobbak, mint amekkorák azon a csatornán hajózhatnak).

Szóval feladat van elég, de sok esetben, ha visszanézünk a múltba, a szakirodalomba, vagy meghallgatjuk az „Öregeket”, egy sor olyan megoldást találunk, amelyek létjogosultsága ma is megvan, csak idomítani kell a jelenlegi elvárásokhoz. Ilyenkor „jól jön az öreg a háznál”. Az én eddigi rövid pályafutásom során is számtalanszor fordult elő olyan helyzet, amikor kellett egy tapasztalt vízügyes szava. Mindeközben cserélődnek, fogynak a kollégák, a tapasztaltabbak is bőven.

Az egyik vízügyi kulcskérdés ma az állománymegtartás, így zárásul szeretném üdvözölni az új munkatársainkat, kitaratást és sikert kívánok mindenkinek, remélve, hogy még sokáig együtt dolgozhatunk. Szeretném kifejezetten megköszönni a tapasztaltaknak – a műszaki, jogi vagy gazdasági vonalon át, az őről a főigazgatóig –, hogy tudásukkal nap mint nap támogatják az újakat.

• Sztojczsev Zsolt

fotó / Romet Róbert

KÖSZÖNTŐ

A MI SZAKMÁNK

<u>VÍZTUDOMÁNY</u>	<u>4</u>
<u>HÍREK ITTHONRÓL ÉS A NAGYVILÁGBÓL</u>	<u>14</u>
<u>VÍZ-ÜGYÜNK</u>	<u>18</u>

KÖZÖSSÉG

<u>VÍZTÜKÖR – INTERJÚSOROZAT</u>	<u>21</u>
<u>TÖRTÉNELEM</u>	<u>28</u>
<u>VÍZÜGYES ÉLET</u>	<u>31</u>
<u>SZEMÉLYI HÍREK</u>	<u>43</u>

TUDÁSTÁR

<u>TANULUNK-OKTATUNK</u>	<u>44</u>
--------------------------	-----------

SODORVONAL

az Országos Vízügyi
Főigazgatóság negyedéves
kiadványa

felelős kiadó: Láng István

kiadó: Országos Vízügyi
Főigazgatóság

felelős szerkesztő: Teszári Nóra

szerkesztő:

Csengeriné Veczán Éva
Süveggyártó Anita Mária
Tóth Krisztián
Vitéz-Pekáry Anna

korrektor: Pákozdi Nóra

grafikus: Zsuffa Zsanna Lídia

címlapfotó: Romet Róbert:
Katamarán Simontornyán

hátlapfotó: Romet Róbert:
Búcsú a hajóktól Balatonkilitin

RÉVKOMÁROMTÓL SIÓFOKIG – HAJÓSZÁLLÍTÁS

ELŐZMÉNYEK

A Balatoni Hajózási Zrt. (a továbbiakban: BAHART) a 2021. év elején megkezdte a hajóflottája modernizálását, melynek első lépéseként megbízta a SAM – SHIPBUILDING AND MACHINERY a. s. (a továbbiakban: SAM) komárnói hajógyárat 2 db komp és 2 db személyszállító katamarán legyártásával, engedélyeztetésével és szolgálati helyükre szállításával. A gyártás Révkomáromban zajlott, és a hajókat vízen – a Dunán és a Sió-csatornán keresztül – kívánták eljuttatni a siófoki célkikötőbe. A vízi szállítás végrehajtásának első céldátuma 2022. májusára lett kitűzve.

A hajókat az 1. táblázatban szereplő paraméterekkel kellett figyelembe venni:

	KOMP	SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ
HOSSZÚSÁG	45,0 m	35,0 m
SZÉLESSÉG	11,4 m	11,0 m
MÉRÜLÉS	1,2 m	1,5 m
FIXPONT MAGASSÁG (VÍZSZINT ÉS A HAJÓSZERKEZET LEGMAGASABB PONTJA KÖZÖTTI FÜGGŐLEGES TÁVOLSÁG)	max. 5,0 m	

1.TÁBLÁZAT. SZÁLLÍTANDÓ HAJÓK MÉRETEI

A szükséges feltételek a Dunán biztosítottak voltak, azonban a Sió-csatornán több beavatkozást is el kellett végezni ahhoz, hogy a hajók szállítása megvalósulhasson. A csatorna időszakosan hajózható IV. osztályú hajóút, ami azt jelenti, hogy a csatorna mederviszonyai mellett legfeljebb 85,0 m hosszú, 9,5 m szélességű és 2,5 m merülésű hajó biztonságos közlekedése megoldható abban az esetben, ha a Balatonból megfelelő mértékű vízeresztés történik. Előzőek mellett figyelembe kellett venni, hogy a Kapos és az egyéb kisebb mellékvízfolyások árvizei, a folyamatos tisztított szennyvízterhelés, valamint az elmúlt évtizedekben gyakorlatilag megszűnt hajózás együttes hatására jelentős mederelfajulások, rézsűcsúszások, torlaszok alakultak ki, és a parti növényzet is jelentősen megerősödött, amit a fenntartási, árvizek utáni helyreállítási tevékenység csak kis részben tudott ellensúlyozni.

fotó / Romet Róbert

HAJÓKONVOJ BALATONKILITIN

SZÁLLÍTÁST ELŐKÉSZÍTŐ MUNKÁLATOK

A már jó pár éve megkezdett „Balaton Levezető Rendszerének Korszerűsítése” című EU társfinanszírozással megvalósuló projekt során a siófoki hajózsilip, a vízleeresztő műtárgy, valamint a Balatonkiliti duzzasztó újjáépítése mellett több helyen valósult meg mederrekonstruksió, azonban jelentős hosszban maradtak olyan szakaszok, melyeket szükséges volt jókarba helyezni a szállítás végrehajtása érdekében. A beavatkozások megtervezése során – többek között – a következő fő szempontokat kellett figyelembe venni:

- A meglévő vízépítési nagyműtárgyak (Keselyűsi hajózsilip, az új Siófoki hajózsilip, új Balatonkiliti duzzasztó) méreteiben reális mozgástér nem volt.
- A csatornán meglévő 25 db híd fix magassági korlátot jelentett.
- A hajók testének kialakítása miatt a nedvesített és a hajótest által elfoglalt keresztmetszet aránya csekély.
- A katamarán test jellegéből fakadóan a merülést a teljes hajózási űrszelvényben kellett biztosítani.
- A meglévő kanyarulatok sugarain – reális költségigény mellett – érdemben változtatni nem lehet, ezért a kanyarulatok domború vagy homorú oldalán kotrás, rézsű igazítás adhat esélyt a kanyarulati viszonyok részleges javításra.

A tervezéshez szükséges alapadatok előállítása érdekében 2021. június 2-11. között a KDTVIZIG vízeresztést végzett a Balatonból 35 m³/s maximális vízhozammal. A vízeresztés közben mederfelmérést készített az ÉDUVIZIG, továbbá sűrűn történtek vízszint-és vízhozam-mérések is. A mérésekből előállítható volt a Sió 3D medermodellje, valamint kalibrálható volt a csatorna egydimenziós hidrodinamikai modellje is.

A modellfuttatások alapján a 35 m³/s-os vízeresztés során kialakuló felszín görbe tűnt optimális mértékadó vízszintnek, továbbá a SAM és a KDTVIZIG egyéb felmerült szempontjai alapján minimálisan 15,4-16,0 m szélességű és 2,2 m mélységű hajózási űrszelvény biztosítását vettük figyelembe.

A tervezést a VIZITERV Environ NKft. végezte, a kivitelezést a SZABADICS Építőipari Zrt. nyerte el és valósította meg 2021 novembere és 2022 májusa között. A rendezési munkálatok során összességében ~21 000 m³ kotrás, valamint ~6 000 db 20 cm alatti törzsátmérőjű fa, ~800 db behajló fa, és ~70 db torlasz eltávolítása történt.

fotó / Sztojcssev Zsolt

KÉP A KIVITELEZÉSRŐL

A VÍZISZÁLLÍTÁS VÉGREHAJTÁSA

A már 2021-ben érzékelhető, de 2022-ben kicsúcsosodó, tartósan vízhiányos időszak miatt 2022 tavaszán és őszén sem volt elvégezhető a szállítás, mivel a Balaton átlagvízállása sokáig és jelentős mértékben a szabályozási szint alatt maradt, és a csatorna hajózhatóságához szükséges vízeresztéshez nem állt rendelkezésre vízkészlet a tóban. 2023. május közepére a hidrometeorológiai körülmények és az előrejelzések alapján a nyár eleji periódus alkalmasnak tűnt a szállításra, így döntés született a végrehajtásáról.

Vízügyi szempontból a folyamat több fázisból állt. Közvetlenül a szállítást megelőzően az alábbi feladatok vártak ránk:

- Folyamatos egyeztetések és kapcsolattartás az OVF, a KDTVIZIG, a BAHART és a SAM között.
- Műtárgyak üzempróbája (KDTVIZIG és az új Siófoki műtárgyakat kivitelező SC Siófok Konzorcium).
- A 2022. év közepe óta eltelt időszakban keletkezett újabb akadályok megszüntetése (például torlaszok eltávolítása, cserjeirtás és egyéb növényzetszabályozási feladatok, Siófok belterületi szakasz tisztítása, a mederben megtelepedett növényzet és felrakódás eltávolítása) a szállítási feladat kockázatainak csökkentése érdekében (SZABADICS Építőipari Zrt.).
- Aktuális vízállás- és vízhozamadatokat megjelenítő webes alkalmazás fejlesztése (OVF).
- Adatközlést segítő Vízrajzi Modul mobilapplikáció tesztelése és éles üzembe helyezése.
- Ideiglenes vízmércék telepítése a kritikus hídszelvényekhez, és magassági alappontok létesítése a szintezéshez (KDTVIZIG, ADUVIZIG, NYUDUVIZIG).
- Hídszelvények ellenőrző geodéziai bemérése (ADUVIZIG, NYUDUVIZIG).
- A vízeresztés megkezdéséhez szükséges ár- és belvízvédelmi intézkedések megtétele, az érintettek tájékoztatása (KDTVIZIG).

A vízeresztés mértékére előzetesen több ütemterv is készült, melyek kidolgozása során figyelembe kellett venni, hogy medervédelmi okokból a vízszint emelésének és csökkentésének intenzitása nem lehet túl nagy, ellenkező esetben nagymértékű a meder és a rézsűk degradációja. A vízeresztés végrehajtása szempontjából nehezítette a helyzetet, hogy az új siófoki vízleeresztő zsilip még építés alatt állt, így az eresztést az új hajózsilipen keresztül lehetett csak végrehajtani. Az előzetes ütemtervek között készült a hajókonvoj haladása szempontjából problémamentes változat, valamint a maximális medervédelmi és a konvoj haladása szempontjából nagy mozgásteret adó scenárió is. Az előzetes verziók a Balaton vízkészletének 8-17 cm közötti felhasználását prognosztizálták, 20-40 nap közötti időtartam alatt.

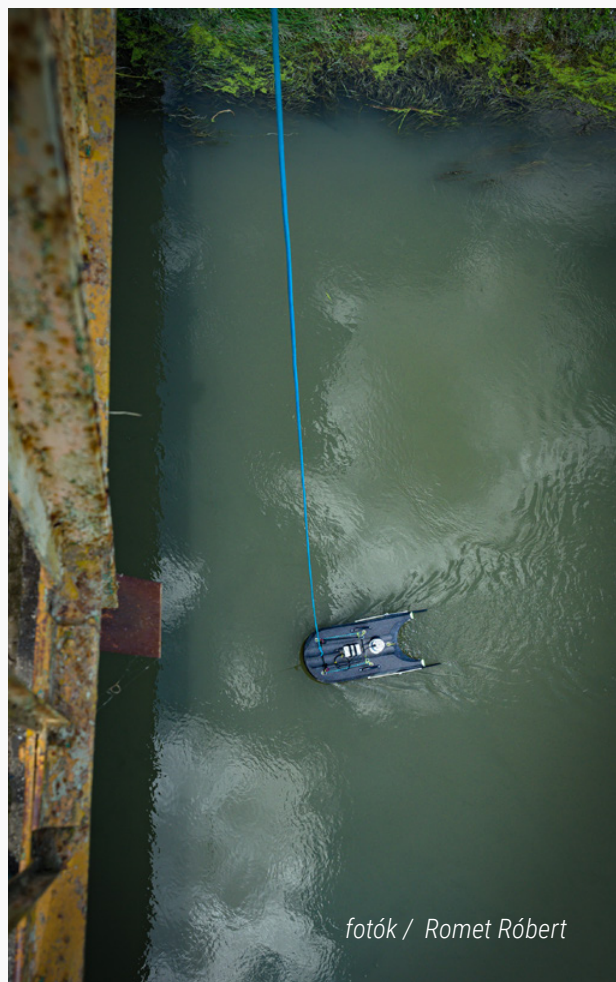
A hajókonvojt a SAM állította össze. A végleges állapot szerint a kompok mozgatása darabonként egy vonó- és egy tolóhajóval, míg a katamaránoké darabonként egy vonóhajóval és két farpozicionáló motorcsónakkal valósult meg. Része volt még a katamaránok felszerkezetét szállító uszály és annak vontatóhajója is. A konvoj előtt időelőnnyel mozgott az ÉDUVIZIG mérőhajója, továbbá egy úszómunkagép, illetve az azt mozgató vontatóhajó. A mérőhajó tárta fel a vízeresztés kezdete óta kialakult akadályokat, melyeket aztán az úszómunkagép eltávolított még a többi hajó érkezése előtt.

A tényleges végrehajtás fázisa a vízeresztés megindításával, 2023. június 13-án 8:00 órakor vette kezdetét. Az eresztés $\sim 2 \text{ m}^3/\text{s}$ -os mértékkel indult, megelőzve azt, hogy a Balaton meghaladja az üzemeltetési engedélyben előírt 120 cm-es szabályozási szintet. Június 17-én megtörtént a Balatonról a Duna felé (völgymenetben) közlekedő hajók zsilipelése a balatonkiliti bögébe. Erre egyrészt azért volt szükség, mert bizonyos hajók a Balatonról érkeztek a szállítást végző konvojba, másrészt a vízeresztést megelőző hosszú időszakban nem volt lehetőség külső hajózási igények kiszolgálására, így a nagy számban felgyülemlett igényeket is érdemi vízvesztesség nélkül teljesíteni lehetett. 2023. június 17-19. között fokozatosan történt az eresztett vízhozam felemelése $35 \text{ m}^3/\text{s}$ -ra. Ekkor megnöveltük a vízmérceolvasások és vízhozammérések számát. A mérési adatok elengedhetetlenek voltak a hajó-zsilip szegmenstábla-nyitása és a vízhozam közti összefüggés kalibrációjához, a célvízhozam beállításához, valamint a ténylegesen kialakuló felszingörbék beméréséhez.

A hajószállítás időszaka alatt a vízrajzi méréseket sűríteni kellett, melyhez több vízügyi igazgatóságtól volt szükség szakemberek kirendelésére és koordinálására, ezért június 20-án az Országos Műszaki Irányító Törzs (a továbbiakban: OMIT) megkezdte működését.

Június 21-én délelőtt indult el a konvoj Révkomáromból völgymenetben, majd a Pilismaróti-öböl magasságában tartott rövid megálló után estére értek Budapestre, ahol a Népsziget környezetében vesztegeltek éjszaka.

Szintén aznap megtörtént a KDVVIZIG, DDVIZIG és a KÖVIZIG által felállított mérőcsoportok átvezénylése a Sió-csatornára a vízrajzi mérések sűrítése érdekében. Előző azért volt fontos, mert várható volt, hogy az elő-

fotók / Romet Róbert

fotó / Rómet Róbert

ZSILPELÉS KESELYŰSNÉL

készítés során elvégzett beavatkozások a meder vízlevezető képességét javították, ezért a célvízszintek eléréséhez nagyobb vízhozamok eresztésére lesz szükség, valamint az elérési idők is változni fognak. A sűrített mérések alapján látható volt, hogy az előzetes várakozásoknak megfelelően az alsó szakaszon $40 \text{ m}^3/\text{s}$ -ra, a felső szakaszon $45 \text{ m}^3/\text{s}$ -ra kell növelni az eresztés mértékét az elvárt felszíngörbe beállítás érdekében.

Június 22-én hajnalban indult tovább a konvoj és estére ért a Sió-csatorna torolatához. Szintén aznap hajnalban megkezdődött a Sión a völgymenti hajózás, valamint a vízeresztés mértékének fokozatos emelése $40 \text{ m}^3/\text{s}$ -ra. A Dunára továbbhaladó völgymenti hajók zsilipelésére késő délután került sor Keselyűsnél.

Június 23-án reggel Keselyűsnél elkezdődött az új hajók és a konvoj egyéb hajóinak átzsilipelése a Sióba, mely nagyjából 17 óráig tartott.

A menet eleje már kora délután elindult a terv szerinti első megálló, Sióagárd felé. Az estére a térségbe érkező viharok miatt a konvoj a Gemencben kényszerült vesztegelni éjszakára.

Eközben a Garda mérőhajó és a VIKIV úszó munkagép a konvoj előtt megfelelő időelőnnel elindult hegymenetben és folyamatosan tárta fel és távolította el a bedőlt fákat, nagyobb uszadékokat.

Június 24-én reggel továbbindultak a Gemencből. Az alsó szakaszon történő hajózás során – a vártakkal némiképp ellentétesen – kiderült, hogy a kompok haladása gyorsabb, mint a személyszállítóké, ezért a Szekszárd-Palánki vasúti híd fölött a kompok elkerülték a katamaránokat, mert nagyobb sebességgel tudtak közlekedni. Kora délutánra a menet utolsó tagjai is átkeltek a Sióagárdi közúti híd alatt. A nap végére a kompok Sárszentlőrinc magasságáig jutottak, az utolsó katamarán azonban

fotó / Schneider Tamás

TÁVOLSÁGTARTÁS

még Borjádnál maradt éjszakára. A hajók haladása alapján döntés született az eresztett vízhozam fokozatos csökkentéséről $35 \text{ m}^3/\text{s}$ -ra, annak érdekében, hogy a Simontornyai (börgyári) közúti híd alatt biztonsággal átkelhessenek.

Június 25-én hajnalban a konvoj továbbindult hegymenetben. Az első komp kora délután elérte a Simontornyai (börgyári) közúti hidat és továbbhaladt Tolnanémediig, a többiek a Borjád-Simontornya közötti szakaszon elszórva vesztegeltek éjszaka. Az este folyamán megkezdődött a vízhozam fokozatos emelése $45 \text{ m}^3/\text{s}$ -ra, hogy a felső szakaszon beálljon az elvárt fel-szín görbe.

Június 26-án a menet összes tagja áthaladt a Simontornyai hidak alatt és Tolnanémedin vesztegelt. Késő délután az emelt eresztés mérhető volt Tolnanémedi térségében, így a konvoj hajózhatott tovább Ozoráig, ahol a közúti híd felett vesztegeltek éjszaka.

Június 27-én délelőtt meghajózták a Mezőkomáromi vasúti hidat, majd délutánra felértek a Balatonkiliti duzzasztó alvizére. Június 28-án reggel a hajók megkezdték az áthaladást Balatonkiliti duzzasztóművén, ami az egész hajózási program legkritikusabb pontjának volt tekinthető. Délutánra sikeresen áthaladtak a duzzasztón és a műtárgy felvízi oldalán, a Sió-csatorna bal partján kötöttek ki. A vízeresztés fokozatos csökkentése az áthaladás után azonnal megkezdődött, a dunai állomáshelyről érkező konvojtagok pedig visszaindultak Keselyűs felé. Végül július 3-án történelmet írt meg a BAHART hajók és a kiszolgáló műszaki úszóegységek átzsilipelése a Siófoki hajózsilipen keresztül a Balatonra.

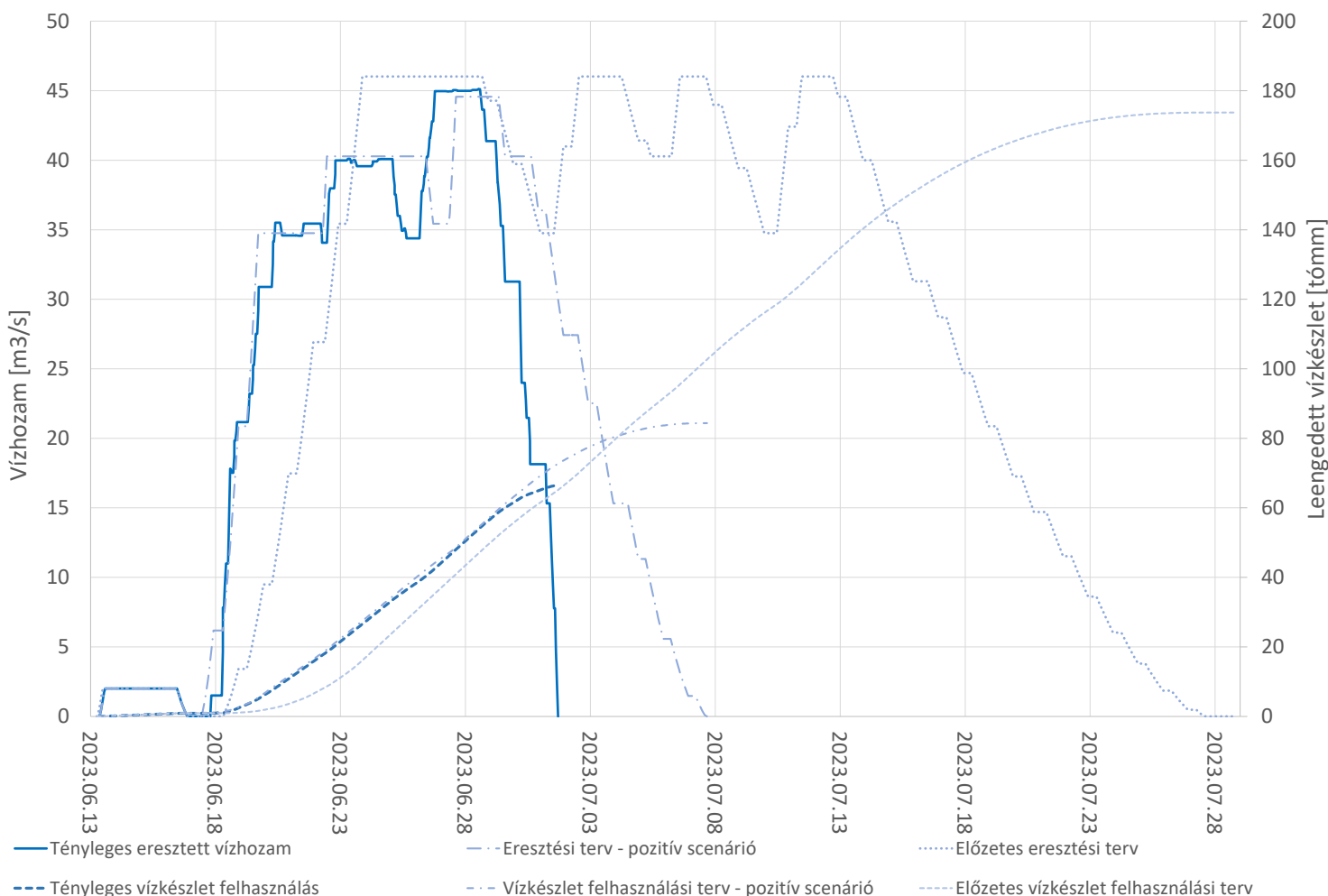
BALATONKILITI

fotó / Romet Róbert

ZSILIPÉLÉS SIÓFOKON

fotó / Romet Róbert

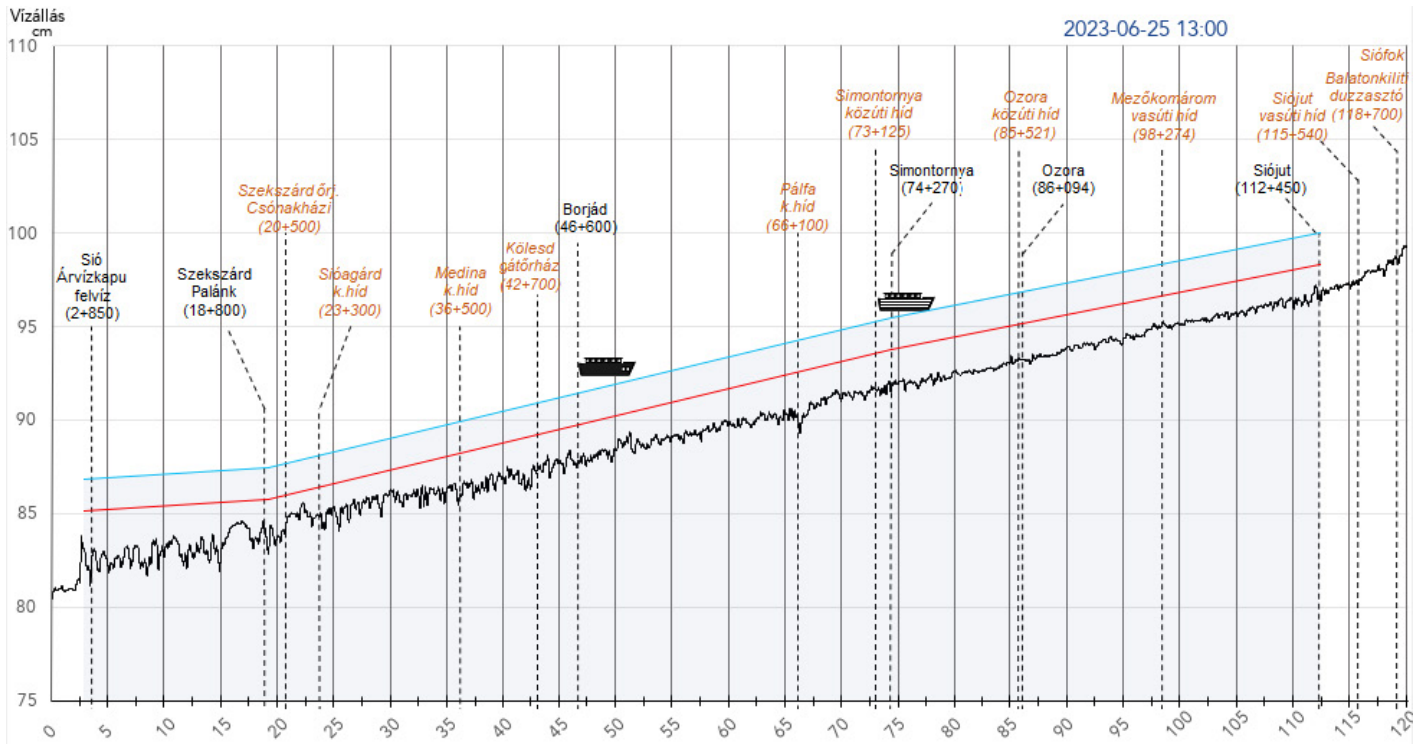

1.ÁBRA. A HAJÓZÁSI PROGRAM SORÁN A BALATONBÓL TERVEZETT ÉS TÉNYLEGESEN LEENGEDETT VÍZHOZAMOK ÉS VÍZMENNYISÉGEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA. KÉSZÍTETTE / SZTOJCSEV ZSOLT

Összefoglalva elmondható, hogy a Sión végrehajtott szállítás az optimista ütemtervhez hasonlóan zajlott. **A Balatonból felhasznált vízkészlet végül 6,5 cm lett, ami jelentősen alulmúlta az előzetesen prognosztizált értéket.** A szállítás teljes sikerrel zárult, amihez valamennyi résztvevő munkája hozzájárult, ezen belül is – elfogult értékelésem szerint – elengedhetetlen volt a vízügyes kollégák felkészültsége és helytállása.

A feladat végrehajtása során több innovatív informatikai fejlesztést is bevezettünk, melyek az információáramlás gyorsításán keresztül jelentősen hozzájárultak a hajók szállításának sikeres lebonyolításához. A www.vizugy.hu honlapon 2 óránként frissítettük a Sió felszíngörbéjét, napi 4 alkalommal pedig a vízhozam hossz-szelvényt (3. ábra). Ehhez a vízhozammérő és -észlelő kollégák a mobil applikáción keresztül valós idejű mérési eredményeket tudtak rögzíteni a vízrajzi adatbázisba. Ezen felül a konvoj első és utolsó hajóján elhelyezett nyomkövetők segítségével a hajók pontos pozícióját is nyomon

tudtuk követni. A bevezetett fejlesztések sikeres vizsgát tettek: bebizonyosodott, hogy a jövőbeli védekezési feladatoknál is nagy segítségére lehetnek a döntéshozóknak, irányítóknak.

2.ÁBRA. SIÓ HOSSZ-SZELVÉNY.
KÉSZÍTETTE / SZABÓ KÁROLY

Ezúton szeretnénk megköszönni a munkáját azoknak, akik a szállítás bármely szakaszában – legyen az az előkészítés vagy a végrehajtás – részt vettek és hozzájárultak a sikeres lebonyolításhoz!

- Dobó Kristóf, Sztojcs Zsolt, Varga Balázs

ELISMERÉSEK ÁTADÁSA A DUNA-NAP ÉS AZ ÁLLAMALAPÍTÁS ÜNNEPE ALKALMÁBÓL

A Duna-nap és az Államalapítási ünnep alkalmából példamutató vízügyi szolgálata és kiemelkedő szakmai tevékenységéért elismerésben részesült:

- Bede Csaba, az Árvízvédelmi Főosztály kiemelt műszaki referense
- Bendéné Tóth Erzsébet, a Gazdasági főigazgató-helyettes közvetlen személyi állományának titkársági asszisztense
- Bodnár Huba, az Informatikai Főosztály kiemelt funkcionális referense
- Bodolai Balázs, a Műszaki Téradat Szolgáltató Főosztály kiemelt műszaki referense
- Csabai Tünde, a Közgazdasági Főosztály kiemelt funkcionális ügyintézője
- Dila Erika, a Közgazdasági Főosztály főosztályvezetője
- Dobó Kristóf, az Árvízvédelmi Főosztály főosztályvezetője
- Fekete-Murvai Anita, a Projekt Műszaki Osztály kiemelt műszaki referense
- Hegyiné dr. Sziklai Katalin, a Vagyongazdálkodási Főosztály kiemelt funkcionális referense
- Kovács József, a Főigazgatói Hivatal kiemelt funkcionális referense
- Kun Margit, a Projekt Műszaki Osztály kiemelt műszaki referense
- Molnár Éva, az Oktatási Osztály kiemelt funkcionális referense
- Molnár Márta, a Települési Vízgazdálkodási Főosztály kiemelt műszaki referense
- Ollári Anita, a Közgazdasági Főosztály kiemelt funkcionális ügyintézője
- Pulay Eszter Hildegard, a Vízrajzi és Vízyűjtő-gazdálkodási Főosztály kiemelt műszaki referense
- Proksa Dóra, a Nemzetközi Osztály nemzetközi ügyintézője
- Regdánszki Tamara, a Sajtó Osztály referense
- Róma Judit, a Műszaki főigazgató-helyettes közvetlen személyi állományának kiemelt funkcionális ügyintézője
- Szabó Györgyi, a Műszaki Téradat Szolgáltató Főosztály főosztályvezetője
- Szabó Klaudia, a Vízrajzi és Vízyűjtő-gazdálkodási Főosztály kiemelt műszaki referense
- Sztojcs Zsolt, a Folyógazdálkodási Osztály osztályvezetője
- Dr. Szűcs Gabriella, a Közbeszerzési Osztály kiemelt funkcionális referense
- Varga Balázs, a Vízrajzi és Vízyűjtő-gazdálkodási Főosztály főosztályvezető-helyettese

- Varga Judit, a Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum Hivatali kisegítője
- Varga Kinga Ildikó, a Főigazgatói Hivatal kiemelt funkcionális ügyintézője

Dr. Pintér Sándor belügyminiszter, állami ünnepünk, augusztus 20-a alkalmából a közigazgatás érdekében huzamos időn keresztül végzett kiemelkedő munkája elismeréséül a **Köz Szolgálatáért Érdemjel arany fokozatát adományozta Varga György Jánosnak**, a Vízrajzi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Főosztály kiemelt műszaki referensének.

Nagy szeretettel gratulálunk minden kollégának az elismeréshez! ●

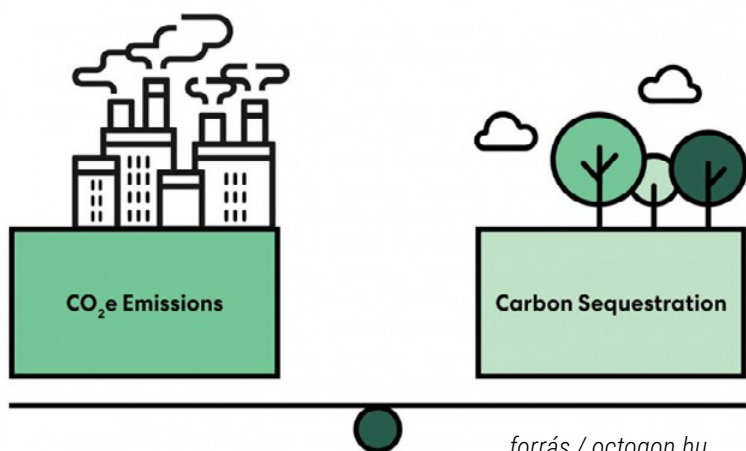
AZ EURÓPAI ZÖLD MEGÁLLAPODÁS (GREEN DEAL) VÍZÜGYI KEZDEMÉNYEZÉSEI

Az Európai Unió, felismerve a klímaváltozás jelentőségét és érezve annak súlyát, célul tűzte ki, hogy tesz a klímasemlegességért, sőt mi több, azt szeretné, hogy Európa legyen a világ első klímasemleges kontinense egy fenntartható gazdasági modell kialakításával.

Európai szintű probléma, hogy a természeti erőforrások – különösen a nem megújuló nyersanyagkészletek – csökkenése miatt számos termék nyersanyagának biztosításához az Unió országai importra kényszerülnek, ami az ellátást kockázatosabbá teszi.

MI AZ A KLÍMASEMLEGESSÉG?

A klímasemlegesség lényege a szén-dioxid kibocsátás és szén-dioxid elnyelés egyensúlya. Az európai zöld megállapodás iránytűje Európa klímasemlegességének elérése 2050-re, vagyis az üvegházhatású gázkibocsátás mennyiségének nettó nullára csökkentése. Másképp megfogalmazva, a szén- és más anyagok körforgását úgy kell befolyásolni, hogy az emberi tevékenységből származó légköri kibocsátást ellensúlyozzák azok a megoldások, amelyek képesek felhasználni, beépíteni a légkörből az üvegházhatású gázokat.

forrás / octogon.hu

KARBON SEMLEGESSÉG

MELYEK A MEGÁLLAPODÁS VÍZÜGYI VONATKOZÁSAI?

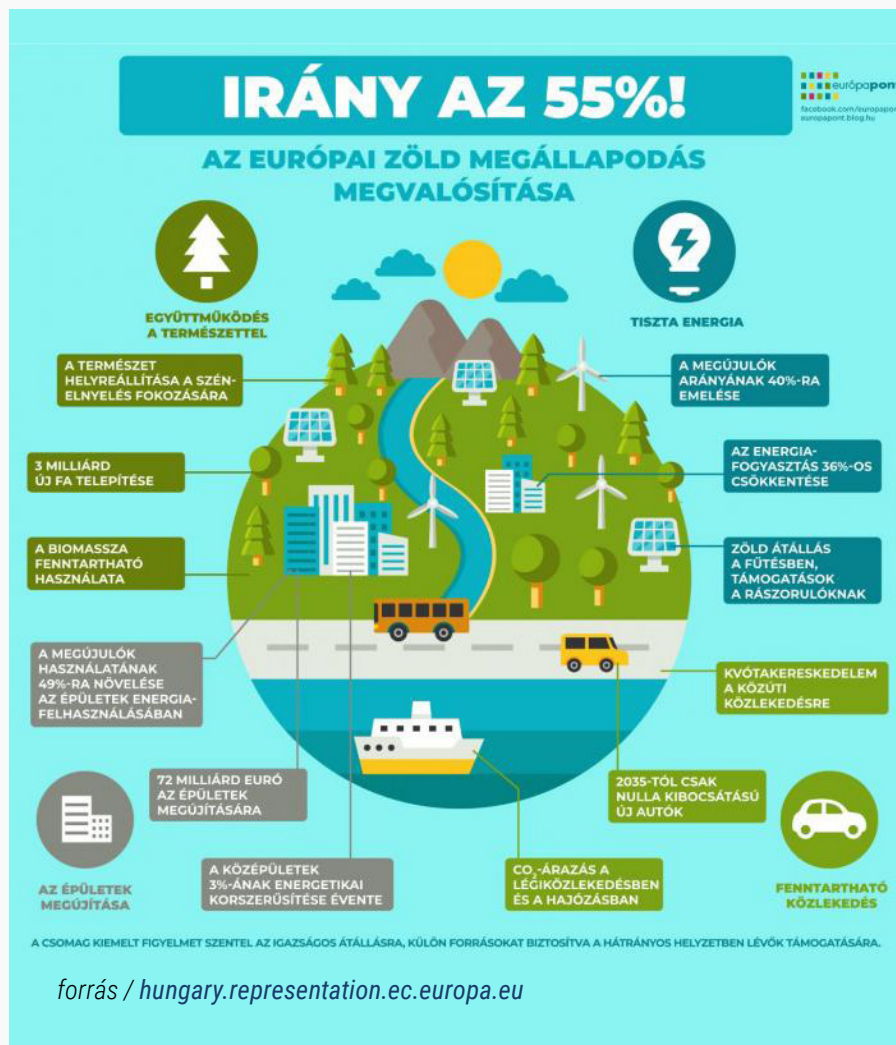
A zöld megállapodás központi elgondolása a fenntartható, körforgásos európai gazdasági modell, amely meghaladja a lineáris „termeld meg – fogyaszd el – dobd el” logikáját, és ösztönzi az újrahasznosítást, felújítást, tartós használatot és megosztást. Ezt megfogadva, az Unió 2020-ban jelentette meg a víz újrafelhasználására vonatkozó minimum követelményekről szóló rendeletét¹, melyben részletesen leírják az újrahasznosított vízzel való öntözésre javasolt terményfajtákat. Magyarországon jelenleg kizárólag energianövények öntözésére engedik a jogszabályok használni a tisztított szennyvizet.

A cél eléréséhez fontos a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme. Ennek része az EU biodiverzitás stratégiája is, valamint zajlik a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv felülvizsgálata.

A biodiverzitás stratégia része a természeti erőforrások, például a víz, a levegő és a talaj megóvása révén zero szennyezést célzó cselekvési tervhez való hozzájárulás is. Ehhez kapcsolódik az előzőekben részletezett szennyvíz újrahasznosításról szóló EU-s rendelet.

Ezekon kívül sok európai tagország, köztük Magyarország is, törekszik a szürke helyett a zöld-kék infrastruktúra kialakítására, ami a beton használat helyett inkább a zöld növényzet alkalmazását jelenti, melyet például a vízfolyások kül- és belterületi szakaszának revitalizációja során hazánkban is néhány esetben alkalmaztak már. Ezzel nem csak tisztább, kellemesebb, zöldebb környezetet alakítanak ki, hanem például az erdő-, vagy fatelepítéssel hozzájárulnak a szén-dioxid elnyeléshez is.

Fontos terület továbbá a víz visszatartása, az esővíz tározása is, amely szintén a körforgásos gazdálkodás része lehet, valamint – amennyiben

AZ „IRÁNY AZ 55%!” INTÉZKEDÉSCSOMAGOT ALKOTÓ JAVASLATOK

¹ 2020/741 Európai Parlament és a Tanács rendelet

LINEÁRIS GAZDASÁG

KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG

európapont
facebook.com/európapont
európapont.blog.hu

forrás / európapont.blog.hu

a feltételek rendelkezésre állnak – felhasználható az aszályos időszakok leküzdésére, ellensúlyozására is.

Kismértékben bárki hozzájárulhat a környezet és azon belül is a vizek védelméhez, illetve a zöld megállapodás megvalósításához a helyes és takarékos vízhasználat, a vízszennyezés megelőzésével, vagy akár az esővíz összegyűjtésével.

Mi a lényege a zöld megállapodásnak és hogyan született? Mit tesz Európa és Magyarország a megvalósulásáért? Mik a további vízügyi kapcsolódások?

Szabó Katalin kollégánk érdekes és átfogó cikke tovább folytatódik az alábbi QR-kód alatt, és ezekre a kérésekre is választ ad. Nézzétek meg!

• Szabó Katalin

ADATGYŰJTÉSI METODIKÁK, FELMÉRÉSEK

Sorozatunk első cikkén keresztül igyekeztünk bemutatni, hogy egy adat, vagy információ elérése milyen folyamatok teljesülésével érhető el. Az első lépés mindig az adatgyűjtés, amely a keletkezés alfája és omegája. Lételeme abból fakad, hogy már az adatgyűjtéskor eldől, hogy egy abból származtatott adat, vagy információ milyen minőségű lesz, mert később ezek feljavítása irodában nem végezhető. A legpontosabban adat határozza meg az output információ minőségét, ezért is tekintjük külön szakterületnek az adatgyűjtést.

Amikor ágazatunkban azt mondjuk, hogy felmérések, jómagam is kíváncsi vagyok, ki mire gondol. Számunkra azt jelenti, hogy a vízügyi művekről, vagy a vízügy számára érdekes és értékes entitásokról, terepről elsősorban geometriai adatokat mérünk. Gyakran ezt a területet a geodéziával azonosítjuk/azonosítják, ami részben helytálló, mivel az adatgyűjtés ezen módjának rengeteg, a földmérésben használt alapja van, de a folyamat kiegészül egyéb távérzékelési eljárásokkal is.

Sok esetben a mérőeszközök és a mért objektum között fizikai kapcsolatot kell létesíteni, vagyis oda kell menni a helyszínre a mé-

fotó / Tirszin János

APACHE6

fotók / Szigeti Ferenc

LEICA STATIKUS SCANNER

fotó / Szigeti Ferenc

LEICA RTK700

rendő objektumhoz, és fel kell venni a méreteit. Ezeket az ágazatban a szintezővel, mérőállomással, GNSS rendszerekkel tehetjük meg. Más esetekben elég távolról megmérni úgynevezett távérzékelési eszközökkel. Ilyen eszközöket építünk például hajóra, drónra, vagy éppen repülőre.

Minden felmérési technológia esetében arra törekszünk, hogy egy objektumról a lehető legtöbb pontot összegyűjtsük, de minimum annyit, hogy a digitális leképezés során jól rekonstruálható legyen.

A felmérésügy erőforrás tekintetében komplex dolog, és ebből következően viszonylag költséges szakterület is. Kell hozzá a személyi apparátus, a megfelelő mérőműszerek, valamint méréshez szükséges eljárási költségek összessége (szállító jármű: autó, hajó, drón, üzemanyag, műszerek és kapcsolódó szoftverek fenntartása, folyamatos frissítése).

Jelenleg ágazatunk mintegy 70-80 főt foglalkoztat ezen a szakterületen, 57 drón eszközünk van és 5 nagyműszer-kategóriába eső felmérő rendszerünk.

Műszereink közt vannak hagyományosabb technológiát alkalmazó eszközök (teodolitok, szintezők, mérőállomások), és vannak a ma divatos, de ezzel együtt a tömeges adatgyűjtést jobban támogató lézeres távérzékelő

fotók / Szigeti Ferenc

DR. CSOMA MÉRŐHAJÓ

eszközök, egy és többsugaras szonár medermérő rendszerek is, amelyek földön, vízben, vagy levegőben mérnek.

Mivel a felmérésügy a műszerezettséghez szorosan kötődik, így igyekszünk a technológiát a lehető legintenzívebben követni és műszerbemutatókat szervezni. Ilyen témakörben olvashattatok az OVF honlapon a Norbit multibeam mérőrendszerünkről, valamint a Leica lézerszkennerről.

Ezen kívül kiemelkedik még egy műszerünk, mely nemcsak ágazatunk, hanem az ország talán legkomolyabb felmérésre szánt drón eszköze, az Ace-Core, melyet a Forma-1 világában is használnak, de mi a legnevesebb Lidar eszközgyártó termékével felszerelt adatgyűjtő rendszerrel együtt használjuk.

Tevékenységünket ágazati követelményrendszer szabályozza főigazgatói utasításban, mely részletes technológiai eljárásokat (workflow-t) tartalmaz, mind a felmérés, mind a dokumentálás elkészítése során. Az adatgyűjtéskor keletkezett adatok feldolgozása is ennek a szabályozásnak része. Biztosan találkoztatok már a mérnöki alkalmazásokban keresztshelvénnel, hossz-shelvénnel, helyszínrajzokkal, terepmodellel stb. Ilyen, és ehhez hasonló termékek előállítását végezzük az adatgyűjtés alapján. ● Szigeti Ferenc, Bodolai Balázs

HA SZŰKEK A KERETEK, TÁGÍTSD KI MAGADNAK!

IMÁD SZTORIZNI, NAGYON TUD IS – ÉS BŐVEN VAN MIRŐL! AKI VOLT MÁR OLYAN SZERENCSES, HOGY UTAZOTT VELE HOSSZABBAN, TUDJA JÓL. ILLÉS LAJOS, AZ ENVIRON ALAPÍTÓJA IDÉN LETETTE A LANTOT, VISSZAVONULT, DE KAPOTT HELYETTE GÁTŐRKARDOT, ANNAK ELISMERÉSEKÉNT, AMIT A VÍZÜGYI TERÜLETEN AZ ELMÚLT ÉVTIZEDEKBEN VÉGZETT. BALATONI PIHENÉSE KÖZBEN LÁTOGATTUK MEG

Azt hittem, most, hogy tényleg nyugdíjba vonultál, ráadásul egy komolyabb egészségügyi kényszerpihenőn vagy túl, könnyebb lesz időpontot egyeztetni veled. De nem: napokon belül ismét felkerekedsz. Mi van a sok utazás mögött? Kíváncsiság? Felfedezni vágyás? Vagy a munka hozta?

fotó / Romet Róbert

Úgy alakult, hogy 18 évesen az akkori Szovjetunióba, Leningrádba (Szentpétervárra) kerültem egyetemre. Az évfolyamtársakkal aztán vonattal bejártuk a „Szu” európai részét, Grúziától fel Karéliáig, az Ural mentét, de a Krímbe is eljutottunk. Ez megtanított arra, hogy minél többet utazik és lát az ember, annál befogadóbb lesz másokkal, más kultúrákkal. Azóta is, amikor csak lehetőség van rá, szívesen járom a világot.

A szüleid is hasonló mentalitásúak voltak?

Egyáltalán nem. Édesapám vasutas volt, édesanyám háztartásbeli, később adminisztrátor. Nagyon szerény körülmények között éltünk, nem volt lehetőségünk utazni, bár egyszer elmentünk Kassára, az nagy dolognak számított.

Tősgyökeres nyíregyházi vagy?

Teljes mértékben! Ott születtem, aztán Nagykállón is éltem, de 14 évesen Nyíregyházára kerültem kollégiumba és azóta is az a város az otthonom.

Az a térség kifejezetten izgalmas vízügyi szempontból. A hely adta az ötletet, hogy hol és mit tanulj?

Inkább egy ismerős, aki a szüleim figyelmébe ajánlotta a nyíregyházi szakközépiskola vízügyi szakát. Aztán kifejezetten megszerettem ezt a területet, és egyértelmű lett, hogy ebben az irányban tanulok tovább. Akkoriban két lehetőség nyílt rá itthon: a Budapesti Műszaki Egyetem vagy a bajai főiskola. Összefutottam egy volt iskolatársammal, aki mesélte, hogy Moszkvában tanul, ő adta az ötletet, hogy ha külföldi – persze csak szocialista ország béli! – egyetemre is beadom a jelentkezésem, duplájára növelem az esélyeimet. 1970-et írtunk, akkor volt a nagy Szamos-árvíz, amit követően nekünk, diákoknak is részt kellett vennünk az újjáépítésben. Cserébe minden iskola kijelölhetett valakit, aki részt vehetett egy kéthetes jutalomutazáson a Szovjetunióban, amire engem választottak. Azzal jöttem haza onnét, hogy ha jelentkezem is külföldre tanulni, biztos, hogy nem a Szovjetunióba! Lengyelországban néztem ki egy vízellátás-csatornázás szakot. A felvételi részeként meg kellett jelennem a minisztériumban egy bizottság előtt, ahol feltették a kérdést: mit szólnék, ha a lengyel képzés helyett Leningrádba mennék, hidrológiát tanulni? Kaptam egy órát, hogy sétáljak és gondoljam át. A biztos felvétel ígérete miatt elfogadtam. Nehezen szoktam meg odakint, az első év után haza akartam jönni: öten laktunk egy szobában, négy különböző nemzetiségű fiúval, Afrikától az arab világig, más-más kulturális háttérrel. Ma már szerencsésnek tartom magam, hogy végül maradtam. Megszerettem

**„EZ MEGTANÍTOTT
ARRA, HOGY MINÉL TÖBBET
UTAZIK ÉS LÁT AZ EMBER,
ANNÁL BEFOGADÓBB LESZ
MÁSOKKAL, MÁS
KULTÚRÁKKAL.”**

**„SOKFÉLE EMBER
ÉS KULTÚRA LÉTEZIK,
ÉS MINDENKIVEL MEG
LEHET TANULNI EGYÜTT
ÉLNI, EGYÜTTMŰKÖDNI.”**

fotó / Romet Róbert

LAJOS ÉS FELESÉGE, LJUDA

**„A NYELVTUDÁSOMAT
ÉS A SZAKMAI-EMBERI KAP-
CSOLATAIMAT AZONNAL
HASZNOSÍTANI TUDTAM
A MAGYAR-OROSZ, MAJD
A MAGYAR-UKRÁN HATÁRVÍZI
EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN. ”**

a hidrológiát. Olyan helyen tanultam, ahová 30 országból érkeztek a diákok, szinte minden évben másokkal laktam. Ez mutatta meg nekem, hogy milyen sokféle ember és kultúra létezik, és mindenkivel meg lehet tanulni együtt élni, együttműködni. Ez a tolerancia azóta is meghatározza az életemet és az utazásaimat is, bárhol járok.

Ez már csak azért is érdekes, mert végül egy orosz lányt vettél feleségül, vagyis a kulturális sokszínűség, az elfogadás a mindennapjaid része lett.

Így igaz. A nejem csoporttársam volt az egyetemen, ő is hidrológus. Ugyan korábban meggyőződésem volt, hogy mindenképp itthon nőülök meg és magyar feleségem lesz, hazaérkezésem után nem sokkal mégis felhívtam Ludmillát a nyíregyházi postáról – nem volt egyszerű! –, és megkértem a kezét. Rögtön igent mondott.

Nyíregyházán telepedtetek le, ott kezdtél dolgozni a vízügyi igazgatóságon.

Igen, 1976-ban. Szívesen fogadtak, a kint szerzett diplomám értékét növelte, hogy a nyelvtudásomat és a szakmai-emberi kapcsolataimat azonnal hasznosítani tudtam

a magyar-orosz, majd a magyar-ukrán határvízi együttműködésben. Vlagyimir Csipákot például, aki fontos résztvevője volt ennek a munkának, még az egyetemről ismerem. A nemrégiben elhunyt Szeifert Gyula volt az első igazgatóm, aki hamar önálló feladatokkal bízott meg.

Abban az időben a budapesti VITUKI-ba (Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézetbe) koncentrálódott a vízrajzi-hidrológiai tevékenység, és épp mikor a vízügyhöz kerültem, elkezdődött egy decentralizációs folyamat: az igazgatóságokon létrejöttek a vízrajzi csoportok, és a FETIVIZIG-en én kaptam megbízást ennek a vezetésére, mindössze néhány hónappal az érkezésem után. A következő 15-20 évben valamilyen módon mindig kapcsolódtam a hidrológiához.

Emellett a magyar–szovjet határvízi egyezmény megújításakor Gyula rám bízta, hogy európai példák alapján dolgozzam ki a szabályozást a Tisza vízkészletének megosztására a két szomszédos ország között. (Internet híján maradt a könyvtár és személyes kapcsolatfelvétel.)

Közben azért megjártad Mongóliát, családostól! Ennek a kiküldetésnek is a nyelvtudásodhoz volt köze?

1981 végén csöngött a telefon az irodában: „Koch Gyuri vagyok Ulánbátorból.” Azt tudni kell, hogy a '60-as évektől kezdődően vízügy-szakmai együttműködés állt fenn Mongólia és Magyarország között, folyamatosan dolgoztak kint kollégák, így Gyuriék is. Egyiküknek haza kellett jönnie, a helyére kerestek valakit. Mivel Gyuri is Leningrádban végzett, ismer-tük egymást, ezért engem hívott. A feleségem nem tiltakozott, megszokta, hogy sokat utazunk, így egy két- és egy hároméves kislánnyal az oldalunkon útnak indultunk.

Mi volt a feladatod?

Egy hidrológusnak tér kell, Magyarország viszont igen kis terület. Mongólia ezzel szemben csaknem hússzor nagyobb, és hidrológiailag nagyon változa-tos: a folyók egy része a Csendes-óceán felé viszi a vizeket, másik része a Bajkálon keresztül a Jeges-ten-gerbe, míg a harmadik sivatagos, lefolyástalan vidék. Nekünk Nyugat-Mongóliával kellett foglalkoznunk: víz-gyűjtő-gazdálkodási kerettervet készítettünk egy 330-340 ezer négyzetkilométeres területre, ami lefolyástalan medence, gleccserekkel, sós tavakkal, folyókkal, hegyekkel, sivataggal – egy hidrológus számára maga a Kánaán!

Mit adott ez neked leginkább?

Megtanultam másokkal együtt, csapatban dolgozni. A mongol egy teljesen más sajátosságokkal rendelkező nép. Gyakran utaztunk vidékre, nem voltak aszfaltozott utak, jurtában laktunk, az ottani, elég masszív ételeket ettünk, és ezt is el kellett fogadni. Egymás segítése sokkal fontosabbá válik ilyenkor, ami nagyon erőssé teszi a barátságokat. A mai napig a követség akkori orvosa a háziorvosunk. Két évet töltöttünk kint, akkor ért véget a munka.

A későbbiekben vízgazdálkodási, illetve környezetvédelmi szakmérnök is lettél. Ezt miért tartottad fontosnak?

**„A FELESÉGEM NEM
TILTAKOZOTT, MEGSZOKTA,
HOGY SOKAT UTAZUNK, ÍGY
EGY KÉT- ÉS EGY HÁROMÉVES
KISLÁNNYAL AZ OLDALUNKON
ÚTNAK INDULTUNK.”**

**„NEKÜNK NYUGAT-
MONGÓLIÁVAL KELLETT
FOGLALKOZNUNK:
VÍZGYŰJTŐ-GAZDÁLKODÁSI
KERETTERVET KÉSZÍTETTÜNK
EGY 330-340 EZER
NÉGYZETKILOMÉTERES
TERÜLETRE.”**

A '80-as évek vége felé összevonták a vízügyet és környezetvédelmet. Bár vízügyi igazgatóság 12 volt az országban, környezetvédelmi felügyelőség csak 7 – Nyíregyházán például nem volt. Mivel engem bíztak meg a VIZIG környe-

zetvédelmi igazgatóhelyettesi feladatával, viszont ilyen szaktudásom nem volt, meg akartam szerezni.

Ezt a tudást végül is a mai napig használod. Sőt, gondolom, az sem véletlen, hogy az általad alapított cég, a VIZITERV ENVIRON neve is utal a környezetvédelemre... (A környezet, angolul *environment*.)

Így van! Mindenképpen bele akartuk venni az elnevezésbe, a „Víziterv Környezetvédelem” viszont esetlenül

fotó / Romet Róbert

hangzott volna! Bármennyire szerettem a vízügyi igazgatóságon dolgozni, mindig bennem volt, hogy újítsak, többet csináljak, mint amivel megbíznak, ehhez azonban szűkösek voltak a keretek. A '90-es évek elején létezett már a budapesti VIZITERV Consult nevű cég, amelynek többször dolgoztam külsősként, és szerették volna, ha leszerződöm hozzájuk. Én viszont nem akartam elmenni Nyíregyházáról, ezért kitaláltuk, hogy csinálunk egy területi irodát, így 2000-ben elkészöntem a FETIVIZIG-től. 2005-ben azonban az ügyvezetők francia befektetőknek adták el a vállalkozás egy részét, én pedig tartottam ettől a konstrukciótól, ezért önálló céget alapítottam. A VIZITERV nevet meg akartam tartani, de a Consult helyett kellett valami más. Mi legyen az? A környezetvédelem. Így indult el az ENVIRON 6-8 fővel.

Bíztál abban, hogy nyíregyházi vállalkozásként is be tudsz szállni a versenybe?

**„A VIZITERV NEVET
MEG AKARTAM TARTANI, DE
A CONSULT HELYETT KELLETT
VALAMI MÁS. MI LEGYEN AZ?
A KÖRNYEZETVÉDELEM. ÍGY
INDULT EL AZ ENVIRON.”**

Ezen sokan meglepődtek, de nekem szilárd elhatározásom volt, hogy a vízügyi szakmában maradok és Nyíregyházán. Akinek ez nem megfelelő, keressen mást! Talán mert földhözragadt szabolcsi ember vagyok, nem szeretem a nagyvárost. Ráadásul a munkáink javarészből a Tisza-völgyhöz kötődtek. Ugyanakkor elnyertünk olyan megbízásokat is – például az árvízi

kockázatkezelés projektjét az OVF-től –, amelyek országos vonatkozásúak voltak, így szép lassan bővülnünk kellett 30-40 főre.

Hogy lett mégis ebből a magánvállalkozásból állami cég?

2015-16-ban, az új uniós támogatási ciklus kezdetén, az akkori főigazgató, Somlyódi Balázs azzal szembesült, hogy bár Magyarország jelentős összegeket kap fejlesztésre, nincsenek meg ehhez a kellő méretű tervek, projektek. Az ő ötlete volt, hogy egy állami céget hozzanak létre, amely rendelkezik a kellő szakmai tudással, és az úgynevezett in-house konstrukció [„házon belüli” beszerzés – a szerk.] keretében azonnal el tud kezdeni előkészíteni és megtervezni ilyen projekteket. Felvetette nekem, hogy szorosabban kellene együttműködnünk, mint korábban. Abban az időben értem el a nyugdíjkorhatárt, és épp azon gondolkoztam, mi legyen a céggel, hiszen az egyik lányom fogorvos, a másik bölcsész, ők nem fogják átvenni. Így amikor felmerült, hogy megveszi az állam az ENVIRON-t, belementem. És azon nyomban, 2016 karácsonyán, Balázs szóban megbízott bennünket, hogy kezdjük is el 14 nagyprojekt tervezését.

Te milyen minőségben maradtál?

Balázs kikötése volt, hogy maradjak ott ügyvezetőként legalább két évig, biztosítani a szakmaiságot és vezényelni az átalakulást.

A nagyprojektek közül melyik áll legközelebb a szívedhez?

A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésének két felső-tiszai elemét emelném ki: a Beregi árapasztó tározó és a Tisza-Túr-tározó tervezését. Ezek létrejöttét tulajdonképpen én generáltam. A VIZITERV ENVIRON-ban ugyanis nem csak megbízásokat teljesítettünk, hanem igyekeztem kezdeményezni is olyan fejlesztéseket, amelyeket szakmai szempontból fontosnak és hasznosnak láttam. A 14 projekt, amellyel megbíztak bennünket és szerte az országban

**„SOMLYÓDI BALÁZS
AZZAL SZEMBESÜLT, HOGY
BÁR MAGYARORSZÁG JELEN-
TŐS ÖSSZEGET KAP FEJ-
LESZTÉSRE, NINCSENEK MEG
EHHEZ A KELLŐ MÉRETŰ
TERVEK, PROJEKTEK.”**

fotó / Romet Róbert

**„IGYEKEZTEM
KEZDEMÉNYEZNI IS
OLYAN FEJLESZTÉSEKET,
AMELYEKET SZAKMAI SZEM-
PONTBÓL FONTOSNAK
ÉS HASZNOSNAK
LÁTTAM.**

zajlottak, egyetlen kivétellel mind megvalósultak, és erre nagyon büszke vagyok. Az, hogy ebben az in-house konstrukcióban fel lehetett gyorsítani a tervezést és a megvalósítást, százmilliárdos források érkezését biztosította az ágazatnak.

Bár évek óta fontolgatod a visszavonulást, idén jött el a pillanat. Nyilván hozzájárult ehhez, hogy egy egészségügyi probléma rákényszerített a leállásra, emellett pedig meg kellett találnod a megfelelő utódot. Miért épp

Gacsályi József lett a választott?

Igyekeztem olyanokat magam köré gyűjteni vezetőként és munkatársként is, aki szakmailag is megfelelőek, jó velük együttműködni, és egyszerűen jó emberek. Jóskát már csaknem 20 éve ismerem, néhány éve pedig a kivitelezésben együtt is dolgozott velünk. Az ő személyében láttam biztosítva azt az emberi és szakmai értéket is, amit kerestem. Ebben Láng István főigazgató is egyetértett. Jóska pedig rövid gondolkodás után elfogadta a felkérést.

A céget illetően tehát nyugodt a lelked. Mégsem tudlak elképzelni papucsban otthon ülő nagypapaként. Mi a következő cél – vagy úti cél?

Szerencsére kezdem visszanyerni az erőmet, és Gacsályi Jóskának is megígértem, hogy számíthat rám. Nem is tudtam, hogy a nyíregyházi székhelyünkön kialakítottak nekem egy irodát, még a nevemet is kiírták! De nem akarok díszpinty lenni, szeretnék újabb projekteket kidolgozni, van is már három-négy ötletem. Így próbálok az ENVIRON és az ágazat hasznára lenni.

● *Teszári Nóra*

TÖRY KÁLMÁN NAPLÓJA – EGY VÍZÜGYI SZAKÉRTŐ ERDÉLYBEN

Tőry (Tögl) Kálmán (1891–1975) vízépítő mérnök, a „magyar folyam-mérnökök tanítómestere” és „a Duna szerelmese” jelentős életművet hagyott az utókorra. A Győri Folyammérnöki Hivatalnál töltött időszakban (1926–1939) új kisvíz-szabályozási rendszert dolgozott ki, és az ő nevéhez fűződnek a Felső-Duna mellékágaiban végzett első hordalékmérések is. A Vízrajzi Intézet igazgatójaként (1940–1943) a vízrajzi megfigyelő és előrejelző szolgálatot fejlesztette, s az elsők között volt, aki egy jégtörő hajópark létrehozását szorgalmazta. Későbbi életpályáját olyan munkák fémjelzik, mint a magyar Duna-szakasz részletes felmérése és mélységvonalas medertérképének elkészítése. Legjelentősebb műve az 1952-ben megjelent „A Duna és szabályozása”, de széles látókörét mutatja, hogy lefordította Huszár Mátyásnak a Körösök szabályozására vonatkozó kéziratban fennmaradt, latin nyelvű munkáját is.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltárban őrzött Tőry-hagyaték iratanyaga a szakmai, tudományos életet dokumentáló iratok mellett azonban életének kevésbé ismert fejezeteit is bemutatja. Ezeknek legfontosabb forrásai az általa vezetett naplók, amelyek – olykor zavarba ejtő részletességgel – örökítik meg utazásait. Ezeknek a füzeteknek az egyik legértékesebb darabja az a kéziratos példány, amely rövid ideig tartó erdélyi tartózkodásáról tudósít. A feljegyzéseknél feltüntetett dátumok a II. bécsi döntés (1940. augusztus 30.) következtében visszacsatolt észak-erdélyi területen bevezetett katonai közigazgatás időszakára esnek. A polgári közigazgatást előkészítő katonai szervezetnek polgári személyzete is volt, ennek volt tagja az ún. vízügyekért felelős előadó, aki munkájával – a meglévő állapotok felméréseivel – a későbbi vízügyi igazgatás

forrás / Duna Múzeum

TÖRY KÁLMÁN PORTRÉJA

mérnöki tevékenységhez kötődő vízrendezési és a vízhasznosítási munkákhoz kapcsolódtak. Így olvashatunk, pl. a Kovászna-patak szabályozásával kapcsolatos anyagi nehézségekről, vagy olyan elképzelésekről, mint a Sárköz–(Túr)terebesi vagy a Túr–Hódosi csatorna kiépítése. Különös gonddal ír a vízierőművekről, ezek közül is elsősorban az 1914-ben üzembe helyezett marosvásárhelyi telepről. Ez nem véletlen: a határokat módosító bécsi döntések ismét lendületet adtak a vízerő-hasznosítással kapcsolatos elképzeléseknek, terveknek. Észak-Erdély esetében a nagy esésű folyók vízerejének kihasználása ugyanis az Alföld keleti peremének öntözését nagyban elősegítette volna. Tőry marosvásárhelyi vízerőműről szóló feljegyzései a legrészletesebbek a naplóban, amelyekben leírást ad az általános műszaki adatokon kívül a vízmű akkori állapotáról és a szükséges helyreállításokról. A napló a vízmércék közül a legaprólékosabb tudósítást – a vízállások leolvasásának menetéről, a leolvasó fizetéséről, stb. – szintén a marosvásárhelyiről adja.

Tőry feljegyzései a füzetben október 21-i dátummal hirtelen megszakadnak. Ennek oka a Vízirajzi Intézet élére való kinevezése volt, így munkáját nem tudta befejezni Erdélyben. Nem véletlen azonban, hogy Tőry későbbi önéletrajzában nem nevezi meg erdélyi kirendelését. A második világháborút követően a retorziók a mérnök társadalmat is érintették. Tőry Kálmán is a „vádlottak padjára” került. Állását – ugyan nem emiatt – elveszítette, ugyanakkor a fellebbezést követően a népbíróság az ítéletet nyugdíjazásra mérsékelte, s később sikerült visszatérnie teljes állásához.

Tőry naplója nem csak a tartalma miatt érték, hanem megléte okán is: a szakirodalom egybehangzóan forráshiányt állapít meg a katonai közigazgatás idejére vonatkozóan, és ugyanígy kevés adatunk van Erdély, de úgy általánosságban hazánk II. világháború alatti vízügyi helyzetére vonatkozóan is. Ebből adódóan Tőry Kálmán ránk hagyott naplója – töredékessége ellenére is – hiánypótlónak tekinthető.

- *Farkas Ildikó*

70 ÉVES AZ EGYSÉGES VÍZÜGYI SZOLGÁLAT

Ünneplünk. A vízügyi tevékenység egyidős az emberiséggel, mi ehhez képest mégis egy igen rövid időszakot ünneplünk. Jogosan tehető fel a kérdés: miért?

A vízre, mint erőforrásra mindig szüksége volt az embernek. Már az időszámítás előtt léteztek ivóvízvezetékek, öntözéses rendszerek, védművek,

összetett működésű halastavak, és kivétel nélkül azzal a céllal létesültek, hogy emeljék az egyén vagy a közösség életminőségét, biztonságát. Az államformák kialakulásával a vízgazdálkodás szervezettsége is magasabb szintre ért, valahogy úgy, ahogy a korábban csak egy települést védő körtöltések egységes árvízvédelmi vonallá alakultak át. A korai vízügyi igazgatás először vármegyei szinten valósult meg azért, hogy az egyéni és a közösségi érdekeket összehangolja. A markáns állami szerepvállalás először II. József idején jelenik meg a helytartóság Hajózási és Építészeti Osztályaként. Az engedélyezésen keresztül ők koordinálják a közcélhoz való igazodást,

forrás / Duna Múzeum

ALSÓ-TISZAI ÁRMENTESÍTŐ TÁRSULAT TISZTI KARA

miközben az 1810-es évektől az érdekközösségek, a társulatok hajtják végre – immár vízgyűjtőre (öblözetre) szervezeten – a vízkárok ellen védő, majd a század utolsó harmadában a vizek hasznosítását célzó beruházásokat. A nagy volumenű vízgazdasági munkákkal együtt megszervezik a vízügyi igazgatás központi és területi szerveit, a folyammérnöki és kultúrmérnöki hivatalokat. A két háború közötti korszak gazdasági igényeinek megfelelően megalakul az Öntözésügyi Hivatal és a Vízierőügyi Hivatal. A fentiekből láthatjuk, hogy a vízgazdálkodás igazgatása során folyamatosan érlelődött a felismerés: a vízkészletet érintő beavatkozások esetleges következményei, az akciókat követő reakciók, csak a vízgyűjtőn, vagy legalábbis a részvízgyűjtőn értelmezhetőek, és ezek adott esetben kívül esnek a közigazgatási egység, a vármegye határán. A fejlődés iránya arra is rámutatott, hogy – a többi

forrás / Duna Múzeum

RAJCZI KÁLMÁN, AZ ELSŐ FŐIGAZGATÓ NEVÉRE KIÁLLÍTOTT FÉNYKÉPES IGAZOLVÁNY

között a vízgyűjtőkezelés miatt is – növekedni fog az állami szerepvállalás.

A vizitársulatok államosítása után, 1948-tól a vízügyek felső szintű irányításának teljes szétesztása következett be a minisztériumok között. A megosztottság alatt kezdődött meg az iparosítás, a mezőgazdaság szocialista átszervezése, a lakosság városokba koncentrálása, ami alapvetően változtatta meg a vízgazdálkodás igényeit. A társulatok államosításával gyakorlatilag megszűnt a vízgyűjtőszemlélet, illetve az érdekeltségek elhatárolása is, mert minden állami feladat lett, így az igényeket is az állam határozta meg. Ebből az állapotból kellett a vízügyi szakigazgatásnak kimenekülni, felismerve azt, hogy az elődök által kijelölt úton kell továbbmenni.

1953-ban létrehozzák az Országos Vízügyi Főigazgatóságot, és annak területi szerveit, a vízgyűjtőre szervezett igazgatóságokat. Így a vízkészletek mennyiségi és minőségi fenntartása, valamint a vizek által okozott károk kezelése az évek során fokozatosan egy kézbe kerül. A vízgyűjtőn a vízkészlethez és a biztonsághoz kötődő érdekek egy irányítás alá kerülnek, felváltva az egymással versengő hivatali rendszereket.

A vízgazdálkodás fejlődését egy háromdimenziós függvényhez hasonlíthatjuk, amelynek ideális, stabil állapota az $x=y=z$ lineáris függvény, melyhez, mint optimumhoz, mindig szeretne visszatérni. De mi is ez a három tengely?

Az egyik fő kérdés mindig az állami (összközösségi) szerepvállalás aránya. Vagyis melyek azok a feladatok, amelyeket az állam magára vállal, és melyek azok, amelyeket érdekeltségi alapokon kell működtetni a kisebb közös-

ségeknél, vagy az egyénnek? Mi akarta egyensúlyi állapotából kitéríteni lineárisnak szánt „görbénket”? Az arányok változása, mert ha az optimális aránynál nagyobb az állami szerepvállalás, úgy annak piaci érzékenysége csökken, ezáltal gazdaságtalanabb, míg, ha az érdekeltségi szerepvállalás tör előre, úgy a vízkészlet (vízgyűjtő) összességének biztonsága, vagy az időközben felértékelődött természeti értéke csökken a lokális érdekeltségek előretörése miatt.

A másik meghatározó tengely az igények változása. **A vízgazdálkodás pillanatnyi helyzetét alapvetően határozzák meg a közösség pillanatnyi igényei.** Így indult el a napóleoni háborúk idején az egyre egységesebb árvízvédelem, ott és akkor a búzatermelés biztonságának növelése érdekében. Egy meteorológiai szélcsendes folyamat következtében született meg az 1937-es öntözési törvény, amelyet a korábbi szárazabb évek és az 1935-ös pusztító aszály hívott életre. Így indította el a nagymértékű iparosítás az ivóvízellátás fejlesztését az '50-es-60-as években. Az 1956-os jeges árvíz pedig a dunai, míg a '70-es Tisza-árvíz a tiszai védvonalfejlesztéseket. De nem kell messze visszanezünk, hiszen a Vásárhelyi-tervet is az ezredforduló tiszai árvizei indukálták. Így jutottunk el a vízvisszatartás abszolút tagadásától (és itt az „abszolút” szó Bős-Nagymaros tükrében nyilvánvalóan negatív értelmű), a „miért folyik ki annyi víz az országból, mért nem megy ki a víz a tájba” számonkérésig. Ezek a változások Magyarországon nagyon erősen, sokszor szélsőségesen jelentkeztek. A szélsőségesen itt azt kell érteni, hogy az aktuális célt nem a többivel arányosan, hanem azok rovására tűzzük ki.

A MÚLT NAGY TANULSÁGA, HOGY A MEGJELENŐ IGÉNYEKET NEM MÁS IGÉNYEK HELYETT, HANEM AZOK MELLETT KELL KIELÉGÍTENI.

A harmadik tengely azt jellemzi, hogy mennyire tudunk vízgyűjtőben gondolkodni, még akkor is, ha sokszor ezt a jelenlegi határainkon túlra is ki kell terjeszteni. Ha erre nem vagyunk képesek, **ha vízkészleteinket nem tudjuk a maguk egységében és minőségében kezelni, akkor annak fenntarthatóságáról sem tudunk gondoskodni.**

Azt is mondhatnánk, hogy ezek a vízgazdálkodás gazdasági (az érdekeltségi arány), társadalmi (az igények kielégítése) és szervezeti (hatékonyság) tengelyei.

Az új szervezet ezen három tengely mentén sikeresen működött. Elkészültek a vízgazdálkodási kerettervek, amelyekben tisztázódott az állami szerepvállalás, és a különböző vízgazdálkodási területek összhangja is biztosított volt. Párhuzamos fejlődés indult el a vízgazdálkodás területein.

Hetven év féltávjánál azonban nem hagyhatjuk ki a felsorolásból a rendszerváltás hatását Bős-Nagymarossal együtt. Az igények hirtelen megvál-

fotó / Romet Róbert

SZÉCHENYI JÉGTÖRŐ HAJÓ

toztak, amelyek a vízgazdálkodást is politikai céltáblává tették, és emiatt a mai napig, bár csökkenő mértékben, de imbolygunk lineáris egyenesünk körül. Azonban az idő 50 év múlva igazolta a működés helyességét. **A 2004-ben megjelenő Víz Keretirányelv** ugyanazon sarokpontokat vezeti be, mint a vízkészlet egységes mennyiségi és minőségi kezelése, a vízgyűjtőben gondolkodás és cselekvés, valamint a vízgyűjtő-gazdálkodási terv készítése, ahol nehéz nem analógiát vonni a korábbi magyar kerettervvel.

70 éve van tehát egy függvényünk. Legjobban és leggazdaságosabban lineáris állapotában működik ő, vagyis a magyar vízgazdálkodás. Persze ha visszanezzük ezt a hét évtizedet, nem fogunk egy egyenest látni. Mindig vannak olyan kiemelt országcélok, amelyeknek meg kell felelnünk. Szakmai kitérőket kell tennünk. Vízgazdálkodásunk a képzeletbeli egyenesünkön időről-időre áthaladó görbe lesz, aminek – ha jól akarjuk csinálni a dolgunkat – újra és újra vissza kell térnie az egyeneshez. És mivel szakembereink mindig ott voltak, vagy ott akartak lenni az egyenes közelében, ezen a szakterületen is egy közösség született. **Egy közösség, amely ragaszkodik a szakmájához, amelynek tagjait összetartja a védekezés, akik fél szavakból megértik egymást, és akik szeretik a munkájukat.**

Tisztelt Vízügyi Szolgálat! Boldog 70. születésnapot! • Láng István

DUNA-NAP – ÉS TE, HOGY ÉREZTED MAGAD?

HA JÚNIUS, AKKOR DUNA-NAP! 2023-BAN VISEGRÁDON, GYÖNYÖRŰ KÖRNYEZETBEN ADOTT OTTHONT A RENDEZVÉNYNEK A KÖZÉP-DUNA-VÖLGYI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG.

Sürgés-forgás, kemény csaták, Duna, nyár, koncertek és jókedv. Így jellemeznénk néhány szóban ezt a napot, ha megkérdeznétek minket. Ennél viszont sokkal érdekesebb, mikor Ti meséltek nekünk! Lássuk hát, Ti hogy éreztétek magatokat?

„Sajnos én nem tudtam menni, amit már előzetesen is sajnáltam, utólag pedig pláne. Bíztam benne, hogy legalább kiadós eső lesz, de nem így lett.”
(Lábdy Jenő)

fotók / OVF/Romet Róbert

„Az idei Duna-napi rendezvény magával ragadó helyszínét már csak a meglepetés műsor koronázhatta meg! Az előző évvel szemben idén nem lelkes szurkolóként, hanem a strandröplabda csapat tagjaként vehettem részt, így már hetekkel a megmérettetés előtt elkezdtünk készülni a csapattagokkal. Köszönjük a KDVVIZIG-es kollégáknak, hogy nem zárkóztak el a közös felkészülés lehetőségétől! Az csak plusz poén, hogy a sors keze össze is sorsolt bennünket. A második mérkőzés után már felszabadultan csillapíthattuk éhségünket, illetve szurkolhattunk a többi sporttársnak, de nem csak a homokon, a zöld gyepen, a kosárpalánk alatt, hanem a vízen is!

Reményeim szerint jövőre még összeszokottabban léphetünk homokba, és esetleg nekünk is több jut a szurkolásból.

Gratulálok minden szervezőnek és résztvevőnek, köszönöm, hogy újra találkozhattunk!”

(Szilágyi Nikolett)

„Én nagyon jól éreztem magam!” (Menyhárt-Kovács Györgyi)

fotók / OVF/Romet Róbert

„A tűző napon, 12-14 óra között lejátssza három focimérkőzést, egy ideig nem tudtuk magunkban sem eldönteni, hogy szomorkodjunk azért, mert nem jutottunk tovább, vagy örüljünk a végre kézbe kaparintott, napszúrás elleni söreinknek :) (Erre az OVF focicsapat tagjaként emlékszem vissza!) Kemény Gátőr Együttesünk (vagyis a Heavy Gátőr Band) ismét megmutatta, hogy képes igazán hangulatos, sőt vérpezsdítő előadásra. Nagyon csápolunk az első sorokban. :) Minden vízügyi vezetőnk becsületére válik, ahogy igazi szereplőként együtt bolondoztak a vitézekkel a lovagi tornán.”

(Handari Zoltán)

fotók / OVF/Romet Róbert

„Nagyon jól éreztem magam, bár meg kell mondanom, szívesen ott lettem volna a budapesti vízügyes kollégák délelőtti különös meglepetésprogramján és a sportmérkőzéseken is. No, de a szolgálat az szolgálat! A helyszín tökéletes volt! Öröm volt találkozni a régi (nyíregyházi) és ismerős vízügyes kollégákkal.” (Csorbák Erika) ●

TUDOD-E? – ÉRDEKESSÉGEK, MINDENNAPI ÉS NEM MINDENNAPI TEVÉKENYSÉGEK KOLLÉGÁINK ÉLETÉBEN

CIKKSOROZATUNK FOLYTATÓDIK KOLLÉGÁINK ÉRDEKES HOBBIJAI, VÍZÜGYES MIVOLTUKON KÍVÜLI ÉRDEKLŐDÉSI KÖRÜK, TEVÉKENYSÉGEIK BEMUTATÁSÁVAL. SZEPTEMBERI SZÁMUNKHOZ TÓTH KRISZTIÁNNAL BESZÉLGETTEM CSÍPŐS MÁSODÁLLÁSÁRÓL, A KÜLÖNBÖZŐ FAJTÁJÚ CHILI PAPRIKÁKHOZ FÜZŐDŐ ÉRDEKLŐDÉSÉRŐL.

Vannak az OVF-ben, akik számára ez már nem újdonság, hiszen kóstolhatták a különböző chilis finomságokat, amiket készítesz. Izgalmas hobbi! Hogyan kezdődött és mikor?

2015-2016-ban, amikor Pakson dolgoztam, az egyik kollégám vett egy üveges, ecetes jalapenot, amit megkóstoltam én is, egy másik ismerősöm pedig nyers habanero-t etetett velem. Egyiket sem ismertem akkor, de azonnal nagyon megtetszett ennek a két paprikafajtának a külalakja és az íze is. Azon a nyáron próbaképpen készítettünk is két szószt, valamint egy savanyúságot: a végeredmény remekül sikerült, azonnal rákaptunk az ízekre mi is és a kóstolásban részt vevő ismerőseink is, és elhatároztuk, hogy innentől kezdve mindig csinálni fogjuk. Az elején még 10-20 palántát neveltünk szabadföldben és cserepekben, de ez a palántaszám hamar felugrott az évek során kb. 100-ra.

fotó /Tóth Krisztián

Minden bizonnyal igazi elszántság kell egy egész chili-farm fenntartásához, főleg, hogy időd nagy részét Budapesten töltöd. Hogyan tudod ezt mégis beilleszteni a mindennapokba úgy, hogy közben fejleszted is a kertet?

fotó / Dr. Antal Örs

Meglehetősen nehéz és fárasztó, egyedül nem is megy. A feladat megoszlik a szüleim és köztem, néhányszor még a tesómék is besegítenek. Hétköznap nem tudok foglalkozni a paprikákkal, ekkor anyukám gondozza őket, figyel az öntözésre, trágyázásra, apukám pedig, amikor úgy adódik, a permetezést intézi, ahhoz csak ő ért. Mindeközben én tervezem a címkéket, lebonyolítom a nyomdai rendelést, beszerezem az üvegeket és a vetőmagokat, csinálom azokat az adminisztratív munkákat, amik a legalitáshoz kellenek. Az utóbbi években bevezettem néhány fejlesztést, ami segíti mindenki munkáját: üvegházat vettem, ami segíti a palántanevelést és meghosszabbítja a szezont; automata napelemes öntözőrendszert telepítettünk, ami nem igényel állandó felügyeletet, megkönnyíti az

öntözést, környezetbarát és erőforrás-takarékos, fedett magasságyast építettünk, amiben nagyobb terméshozamokat tudunk elérni. Hétvégén viszont én is otthon vagyok, főleg nyár közepétől ősziig, ekkor zajlanak az olyan tevékenységek, amikhez több ember kell: a betakarítás és a termékek elkészítése.

Az elején ellőttem, hogy kóstolni is lehet, de erről még nem beszélgettünk. Szóval nem csak termeszted, de fel is dolgozod őket. Miket készítesz?

Fel is dolgozzuk, természetesen. Alapvetően kétféle paprikával dolgozunk, jalapenoval és habaneroval (utóbbi három változatával: vörös, sárga és csoki). A jalapenóból 3 féle fűszeres (borsos-korianderes) savanyúságot készítünk, a habaneróból 3 féle gyümölcsös szószt (mangós-kókuszos, ananászos, birsalmás) és barbecue szószt főzünk, emellett száraz őrleményünk is van.

Nem szeretném azt, hogy ötven féle termékem legyen. Úgy vélem, túlzás az, amit más termelőknél lehet látni, hogy

fotó / Tóth Krisztián

mindent összekevernek chilivel, és naponta jönnek ki új csípős szószokkal, olajokkal, krémekkel, kulcstartókkal stb. Szerintem van, amihez nem is illik a chili, ezért próbálunk olyan ízeket kifőzni, amelyek egymással harmonizálnak.

Létrehoztál egy brandet is a termékeknek. Mik a jövőbeni terveid ezzel kapcsolatban?

Amikor elkezdjük ezt az egészet, akkor szinte csak hobbi, szórakozás volt, de úgy gondoltam, hogy érdemes lenne legális alapokra helyezni, főleg miután egyre több paprikánk lett és már nem tudtuk a sok terméket a baráti társaságunknak elpasszolni. Így jött az ötlet, hogy piacon, kistermelői vásárokon kellene árusítani, ezért regisztráltam kistermelőként és őstermelőként. Mindeközben formálódott bennem egy márkanév, a „Mokány!” ötlete, sok időt szántam arra, hogy kitaláljam a logót, rengeteget firkáltam papíron, míg kijött a megfelelő. Fontosnak tartottam azt is, hogy megtörténjen a védjegyzetés, egyrészt azért, mert szeretnék valami maradandót alkotni, amihez ez hozzátartozik, másrészt úgy gondoltam, ez túl jó márkanév egy chilihez, nem szabad, hogy ellopják.

Hogy pontosan mikor jött a megvilágosodás, hogy mi legyen a márkanév, arra már nem emlékszem. Arról sincs fogalmam, hogy mikor és hol hallottam ezt a szót, hogy mokány. Olyan emberre (vagy állatra) mondják, aki kicsi, de szívós, erős, zömök, olyan, akivel nem lehet szórakozni. Pontosan ilyenek a mi paprikáink is. Ezt a szívósságot, erősséget, vagányságot, menősséget próbálom megjeleníteni a termékek csomagolásán, a karakterek megrajzolásánál, miközben belevinni a balatoni (balatonkenesei) életérzést, a Balatonra jellemző motívumokat, némi viccel megtűzdelve. [Krisztián Balatonkeneséről származik, ott termesztik a paprikákat is – *a szerk.*]

Rengeteg tervem van, csak nincs mindig elég energiám ezekhez. El akarom kezdeni a reklámozást is, ideje lenne már, főleg a közösségi média felületeken, csak egyelőre még nem értek ehhez annyira (hashtag boomer lol).

fotó /Tóth Krisztián

fotó /Tóth Krisztián

Szeretném célba venni a helyi vendéglátóipari egységeket, éttermeket, csemegeboltokat, nem csak abból a célból, hogy eladjam a portékámat, hanem hogy viszontlássam az étlapon egy-egy általuk készített ételben.

Ami extrább cél: szeretnék együttműködni az ismerősi körömben lévő kortárs művészekkel (festőkkel, fotósokkal, írókkal pl.), hogy egyedi, limitált címkéket készítsenek velük.

A célom, hogy utánozhatatlan dolgokat hozzak létre, amelyek nem olyanok, mint

a piacon már megtalálható chilis cuccok, hanem különlegesek, prémiumkategóriásak, de nem elérhetetlenek, viszont balatoniak és mokányak. Fontosabb a minőség, mint a mennyiség, ezt mindig tartani akarom. Azt szeretném, hogy egy ízben és dizájnban is jól felismerhető, helyi, balatoni, két kézzel, szívvel és lélekkel készülő termékeim legyenek. • Süveggyártó Anita Mária

ÉRKEZŐ KOLLÉGÁK

JÚNIUS

Frank István – Projekt Műszaki Osztály

Boros Kinga – Projekt Műszaki Osztály

Takácsné Rátkay Sára – Igazgatási Osztály

JÚLIUS

Makra Zsófia Lili – Informatikai Üzemeltetési Osztály

Siposs Viktória – Nemzetközi Osztály

Papp Krisztina – Költségvetési Osztály

AUGUSZTUS

Lehoczki Nóra – Öntözési Osztály

Szőke György – Ellenőrzési Osztály

Erdei Tímea Katalin – Vízigyűjtő-gazdálkodási Osztály

Pohner Zsuzsanna – Vízigyűjtő-gazdálkodási Osztály

ÁLDÁS VAGY ÁTOK? – A TÖBBGENERÁCIÓS MUNKAHELY

A legifjabb álláskereső az érettségi megszerzését követően, 18-19 évesen vagy három évvel később, az egyetemi alapképzés elvégzése után kopogtatnak a munkahelyek ajtaján. A jelenlegi szabályozás szerint pedig az 1957-ben és az után születettek 65 éves koruktól jogosultak öregségi nyugdíjra. Ez azt jelenti, hogy egy munkahelyen a legfiatalabb és a legidősebb munkatárs között akár 43-45 év korkülönbség is lehet. Egy 2014-ben végzett nemzetközi kutatás résztvevői közül a munkahelyi konfliktusok okaként legtöbbször a generációs különbségeket jelölték meg.

Vajon a munkatapasztalat hiánya vagy megléte mellett a generációs különbségek más módon is befolyásolják a hatékony munkahelyi együttműködést? Ha igen; lehetséges ezeket a különbségeket a szervezet és a munkatársak szempontjából is erőforrásként hasznosítani?

Az utóbbi évtizedekben egyre több generációs kutatás, a témával foglalkozó szakkönyv jelenik meg a pszichológia és a társadalomtudományok területén. A mindennapi beszélgetésekben is elhangzanak a *boomer* [a második világháború vége és az 1960-as évek közepe között született nemzedék tagjai – *a szerk.*], az X-Y-Z generáció elnevezések. Ezek a generációkutatások során (sokszor önkényesen), a születési évszám szerint megállapított, jellemzően 15-20 éves intervallumban születettek csoportjait fedik. Az egyes generációk tagjai azonos történelmi eseményeket éltek át, hasonló tapasztalatok hatottak rájuk, közös hiedelmek, magatartásformák, illetve más korosztályoktól

GENERÁCIÓ NEVE	VETERÁN	BABY BOOMER	X GENERÁCIÓ	Y GENERÁCIÓ	Z GENERÁCIÓ	ALFA GENERÁCIÓ
SZÜLETÉSI ÉVE	-1945	1946-1965	1966-1979	1980-1995	1996-2009	2010-

A GENERÁCIÓK MEGNEVEZÉSE – VASTAGGAL KIEMELVE A JELENLEG AKTÍV MUNKAVÁLLALÓKAT ADÓ GENERÁCIÓK

eltérő értékrendszer jellemzik őket. A kutatások elsősorban a különbségekre fókuszálnak; például a munkához való hozzáállás, motiváció, a karriercélok, az alapvető értékek, a technológiai eszközök használata vagy a kommunikációs stílus sajátosságai mentén. Fontos azonban, hogy az egyéni életkörülmények és a személyiségjegyek ugyanilyen meghatározóak, így inkább tendenciákról beszélhetünk, nem jelenthetjük ki, hogy minden baby boomer vagy Z generációs fiatal egyforma.

Ha a munkahelyen szükségszerűen kialakuló többgenerációs csoportok működését hatékonyabbá szeretnénk tenni, érdemes megtalálni a hasonlóságokat, meglátni egymás erősségeit, feltárni a lehetséges kapcsolódási pontokat, a sokszínűségből fakadó előnyöket. Igaz, gyakran több időt, energiát igényel a sokféle kommunikációs és munkastílus figyelembevétele, az eltérő értékrendből, félreértésekből fakadó súrlódások, konfliktusok elsimítása. Cserébe

A PROBLÉMÁS HELYZETEKBE VAGY A DÖNTÉSHOZATAL SORÁN TÖBB NÉZŐPONT MERÜLHET FEL, KOMPLEXEBB MEGOLDÁSOK SZÜLETHETNEK, A FELHALMOZÓDOTT INTÉZMÉNYI TUDÁS ÉS A SZERVEZETI KULTÚRA ÉRTÉKEI-NEK ÁTADÁSA IS EREDMÉNYESEBB LEHET.

A generációs különbségek tudatosításához, a korosztályok közti érzékenyebb, empátikus közelítés lehetőségének meg tapasztalásához biztonságos közeget nyújtanak az Oktatási Osztály munkatársai által tartott „Generációk egy munkahelyen”, illetve a témájában szintén kapcsolódó „Mások és önmagunk megismerése”, „Együttműködés a csapatban és a szervezetben” című tréningek. **A résztvevők visszajelzései szerint a tréningeken átélt közös élmények a mindennapokban is segítik a korcsoportok közötti együttműködést, megnyitva a lehetőséget az egymástól való tanulás felé.** ● Dr. Bárd Edit

